

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การสร้างแบบฝึกทักษะด้านการเขียนเพื่อใช้ในการสอนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาไทยในระดับประถมศึกษา
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การสอนภาษาไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงแนวคิดไปจากเดิมไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์และประมวลคำมากพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้งและคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักษาภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ในรูปหลักภาษา ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม ผู้เรียนจะต้องมีทักษะการใช้ภาษาได้ถูกต้องสละสลวยตามหลักภาษา อ่านวรรณคดีที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และสั่งสมมายาวนานและอ่านวรรณกรรมต่าง ๆ เพื่อศึกษาเรื่องราวของชีวิตที่จะทำให้ชีวิตทัศน์และโลกทัศน์ของผู้อ่านกว้างขวางขึ้น เข้าใจสภาพสังคมและวัฒนธรรมในอดีต ปัจจุบันและสังคมในอนาคต รวมถึงการศึกษากฎมัญญาทางภาษาในท้องถิ่นต่าง ๆ

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้นำแนวคิดดังกล่าวข้างต้นมาเป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตร โดยจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มภาษาไทยและมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดหลักสูตร และ จัดการเรียนให้สอดคล้องตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด

สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้สนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น และมีอิสระในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่หลักสูตรกำหนด สถานศึกษาสามารถยืดหยุ่นในการบริหารหลักสูตรและจัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนของตนได้มากขึ้น

1. สาระของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.1 ลักษณะของหลักสูตร

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเป็นกรอบและทิศทางการพัฒนาหลักสูตรภาษาไทยของสถานศึกษาเช่นเดียวกับกลุ่มวิชาอื่น สถานศึกษาจะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเป็นแนวทาง จัดการเรียน การสอนให้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วประเทศตามมาตรฐานการเรียนรู้ ลักษณะสำคัญของหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีดังนี้

1. กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นแก่นความรู้ทางภาษาที่ผู้สอนต้องนำไปขยายรายละเอียดและจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนตลอดจน สภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ประกอบด้วย การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม

2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชา และ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของแต่ละสาระเพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนและสมรรถฐานที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อันเป็นคุณภาพของผู้เรียนที่ผู้สอนจะยึดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้

3. กำหนดหลักสูตรเป็นช่วงชั้น ทั้งมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรทุกช่วงชั้นมิใช่เฉพาะช่วงชั้นที่จะสอนเท่านั้นเพื่อเห็นภาพการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

4. กำหนดเวลาเรียนตามความเหมาะสมในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายปี ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 กำหนดเวลาเรียนเป็นรายภาคและเป็นหน่วยกิต

ทั้งนี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเวลาเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 จัดเวลาเรียนเฉพาะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 50 (เวลาเรียนตลอดปี 800 - 100 ชั่วโมง) เพื่อเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และวางทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในการอ่านเขียนและการคิดคำนวณ)

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ให้จัดเวลาเรียนเฉพาะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ใช้เวลาเรียนประมาณร้อยละ 40 (เวลาเรียนตลอดทั้งปี 800 - 1000 ชั่วโมง) ทั้งนี้ยังให้ความสำคัญต่อภาษาไทยและให้ความสำคัญต่อวิทยาศาสตร์มากขึ้น ภาษาไทยยังต้องฝึกฝนทบทวนอยู่เป็นประจำเพื่อเป็นพื้นฐานในระดับสูง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี กำหนดเวลาเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน กลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ยังคงมีความสำคัญควรจัดเวลาเรียนให้มากกว่ากลุ่มอื่น สำหรับผู้เรียนที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค คัดนำหนักของ รายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา 1 หน่วยกิต การจัดเวลาและสาระการเรียนรู้เป็นการเริ่มเข้าสู่การเรียนเฉพาะสาขา จึงให้มีการเลือกเรียนของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และจัดให้มีรายวิชาเพิ่มเติมใหม่เป็นรายวิชาที่น่าสนใจหรือมีความยากในระดับที่สูงขึ้นไปจัดเป็นรายวิชาสั้น ๆ หรือรายวิชาเดี่ยว หรือรวมกันในลักษณะบูรณาการเป็นรายวิชาเฉพาะทาง

1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรมาตรฐาน (Standard - Based Curriculum) และมีลักษณะเป็นหลักสูตรสมรรถฐาน (Competency - Based Curriculum) กล่าวคือ หลักสูตรจะมีสาระการเรียนรู้เป็นกลุ่มเนื้อหาและทักษะที่จะต้องสอน แต่ละสาระการเรียนรู้จะมีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดคุณภาพของการจัดการศึกษาแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้จะมีมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นสมรรถฐานที่ผู้เรียนเรียนจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการเรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น มาตรฐานการเรียนรู้จึงเป็นข้อกำหนดคุณลักษณะและความสามารถของผู้เรียนที่ครูจะจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและความสามารถดังกล่าว ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นกำหนดสาระการเรียนรู้ที่เป็นมาตรฐานเนื้อหา ซึ่งส่วนมากจะเขียนเป็นความคิดรวบยอด กำหนดเนื้อหาการสอน

และมาตรฐานการปฏิบัติ กำหนดคุณสมบัติที่เป็นความสามารถทางปฏิบัติงาน คุณธรรม จริยธรรม มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจะกำหนดความรู้ หลักการให้เกิดความคิดระดับสูง มีทักษะและกระบวนการและมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ซึ่งครูจะนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียนสู่สังคมภายนอก และเป็นแนวทางการประเมินผลเพื่อพิจารณาความสำเร็จของผู้เรียนสถานศึกษาจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาเองให้สอดคล้อง สภาพสังคมและชุมชน และยังเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาและยังใช้เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ขณะเดียวกันหน่วยงานที่ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจะใช้มาตรฐานการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นจัดทำ เครื่องมือประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพสถานศึกษา

1.3 คุณภาพผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
2. สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดูและพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
4. มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และการใช้ภาษาในการพัฒนาตนเองและสร้างสรรค์งานอาชีพ
5. ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณคดีและวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย
6. สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล
7. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย
8. มีคุณธรรม จริยธรรม วิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

เมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

- อ่านได้คล่องและอ่านได้เร็ว
- เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ ประโยคและเข้าใจข้อความที่อ่าน
- นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาคิด คณะเรื่องราวหรือเหตุการณ์และกำหนดแนวทาง

การปฏิบัติ

- เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งความรู้และความบันเทิง
- พูดและเขียนแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการ
- จดบันทึกความรู้ ประสบการณ์และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน
- จับใจความสำคัญและหารายละเอียดของเรื่อง ตั้งคำถาม ตอบคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็น เล่าเรื่อง ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์จากเรื่องที่อ่านที่ฟัง และที่ดู

- เข้าใจว่าภาษาไทยมีทั้งภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น
- ใช้คำคล้องจองแต่งบทร้อยกรองง่าย ๆ
- ท่องจำบทร้อยกรองที่ไพเราะและนำไปใช้ในการพูดและการเขียน
- นำปริศนาคำทายและบทร้องเล่นในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนและการเล่น
- ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้และใช้ได้เหมาะสม กับบุคคลและสถานการณ์

- นำความรู้ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้ในชีวิต
- มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด
- มีนิสัยรักการอ่านและการเขียน

1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีดังนี้

สาระที่ 1	การอ่าน
มาตรฐาน ท 1.1	ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการ ดำรงชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2	การเขียน
มาตรฐาน ท 2.1	ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงาน การศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ
สาระที่ 3	การฟัง การดูและการพูด
มาตรฐาน ท 3.1	สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และ พูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์
สาระที่ 4	หลักการใช้ภาษา
มาตรฐาน ท 4.1	เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังงานของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็น สมบัติของชาติ
มาตรฐาน ท 4.2	สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะ นิสัยบุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับ วัฒนธรรม อาชีพ สังคมและชีวิตประจำวัน
สาระที่ 5	วรรณคดีและวรรณกรรม
มาตรฐาน ท 5.1	เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและ วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมา ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1.5 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษาวิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาคและจัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องดำเนินการดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับ ผู้เรียน เช่น การสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การปฏิบัติกิจกรรมตาม ความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนทำโครงการ

2. คิดค้นเทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ และนำมาใช้ ให้เหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ความสามารถด้านเนื้อหาวิชา ความสนใจและวัยของ ผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาพ แวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน

3. จัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ด้วยความ สุข

1.6 คุณลักษณะของผู้เรียน

จากเป้าหมายข้างต้นสะท้อนภาพผู้เรียนออกมา ดังนี้

1. สามารถใช้ภาษาสื่อความหมายได้ดี
2. เห็นคุณค่าและความหมายได้ดี
3. มีนิสัยรักการอ่าน

1.7 จุดประสงค์การเรียนรู้การสอนภาษาไทย

จากเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภาพรวมกว้าง ๆ ทำให้ต้อง กำหนดเป็นจุดประสงค์ที่แคบลงไปอีก เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สอนสามารถนำไปปฏิบัติได้ ดังนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนโดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็น พื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สึกรักนึกคิดอย่างมี ประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล ตลอดจนสามารถใช้ ภาษาในเชิงสร้างสรรค์ได้

4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยในการคิดตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
6. มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาไทยและวรรณคดี ทั้งในด้านวัฒนธรรมประจำชาติและการเสริมสร้างความมั่งคั่งในชีวิต (เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 : 101)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

1. ความหมายของแบบฝึก

ได้มีผู้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2532 : 3) ได้ให้ความหมายของแบบฝึกไว้ว่าแบบฝึกเป็นสิ่งที่มิไว้ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยเสริมให้เกิดทักษะและความแตกฉานในบทเรียนแบบฝึกที่ดีจะต้องเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ ชรรยง มีสติ (2525 : 10) ได้กล่าวถึงแบบฝึกว่า แบบฝึกสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมทักษะให้แก่นักเรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ เช่น การตั้งโจทย์ให้นักเรียนตอบหรือกรอกข้อความมาฝึกทักษะหลังจากที่เรียนไปแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของจิรัตน์ หงษ์ประสงค์ (2524 : 12) ที่ว่า แบบฝึกหรือแบบฝึกหัดเป็นสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่ครูใช้ฝึกทักษะหลังจากที่นักเรียนได้เรียนเนื้อหาจากแบบเรียนแล้ว

อ้อมน้อย เจริญธรรม (2534 : 54) และประยงค์ งามจิตร (2533 : 11) ได้แสดงความคิดเห็นตรงกันว่า แบบฝึกเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การสอนของครูประสบความสำเร็จเพราะแบบฝึกสามารถฝึกทักษะทางภาษาได้ทุก ๆ ด้าน การใช้แบบฝึกที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดจะช่วยทุ่นเวลาในการสอนกฎเกณฑ์ การยกตัวอย่าง และยังเป็นการวัดผลการเรียนการสอนในแต่ละเรื่องด้วย ถ้านักเรียนได้มีโอกาสฝึกหัดจนเกิดความเข้าใจจริง ๆ แล้ว แบบฝึกจะช่วยทำให้การสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบผลสำเร็จ

ศศิธร ัญญลักษณ์นันท์ (2542 : 375) ได้กล่าวถึง ความหมายของแบบฝึกว่า แบบฝึกคือแบบที่ใช้ฝึกความเข้าใจ ฝึกทักษะต่าง ๆ และการทดสอบความสามารถของนักเรียนตามบทเรียนที่ครูสอนว่านักเรียนเข้าใจและสามารถนำไปใช้ได้มากขึ้นน้อยเพียงใด ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติม แบบฝึกนอกจากจะสนองในด้านความรู้แล้ว ในด้านจิตใจ แบบฝึกก็มีส่วนช่วย

ให้เด็กเกิดความสำนึก ภาคภูมิใจที่ทำได้ เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลินในการทำ นอกจากนี้ พรสวรรค์ คำบุญ (2534 : 17) ได้กล่าวถึงแบบฝึกว่า แบบฝึกสร้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะให้แก่ นักเรียน มีลักษณะเป็นแบบฝึกที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ เช่น การตั้งโจทย์ให้นักเรียนตอบ หรือการยกข้อความมาฝึกทักษะหลังจากที่เรียนไปแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความสามารถ ของนักเรียน

จากความหมายของแบบฝึกที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า แบบฝึก หมายถึง อุปกรณ์ การเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่สร้างขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกเพื่อเพิ่มพูนทักษะในด้านต่าง ๆ โดยมี ลักษณะเป็นแบบฝึกหัดที่มีกิจกรรมให้นักเรียนกระทำ

2. ความสำคัญของแบบฝึก

นิภา ชวนะพานิช (2528 : 5) แบบฝึกหัดช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้น เพราะแบบฝึกหรือแบบฝึกทักษะ ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาแล้ว มาฝึกให้ เกิดความเข้าใจกว้างขวางมากขึ้น นอกจากนี้ ศศิธร สุทธิแพทย์ (2517 : 63) กล่าวว่า “แบบฝึก เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่สร้างขึ้นเพื่อฝึกทักษะหลังจากเรียนเนื้อหาไปแล้ว แบบฝึก เป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยการสอนของครูให้ประสบความสำเร็จ เพราะการใช้แบบฝึกที่ครอบคลุมเนื้อหา ทั้งหมดจะช่วยทวนเวลาในการสอนด้านต่าง ๆ” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอ้อมน้อย เจริญธรรม (2534 : 54) ที่ว่า “แบบฝึกสามารถฝึกทักษะทางภาษาได้ทุก ๆ ด้าน ถ้านักเรียนมีโอกาสได้ฝึกหัด จนเกิดความเข้าใจจริง ๆ แบบฝึกจะช่วยในการสอนของครูและการเรียนของนักเรียนประสบ ผลสำเร็จ” ประยงค์ งามจิตร (2533 : 41) กล่าวสรุปไว้ว่า แบบฝึกหัดเป็นกิจกรรมที่ทำให้ ผู้เรียน มีความชำนาญ แม่นยำในบทเรียนนั้น ๆ และก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี กรรณิการ์ สุกรเวทย์ศิริ (2533 : 54) กล่าวทำนองเดียวกัน พอสรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ทำให้เกิด การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แบบฝึกสามารถฝึกทักษะทางภาษาได้ทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ แบบฝึกยังช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาได้อย่างกว้างขวาง

ดังนั้น แบบฝึกจึงมีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษา ตลอดจนสามารถกระตุ้น ความสนใจที่เกิดขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ดียิ่งขึ้น

3. ประโยชน์ของแบบฝึก

อ้อมน้อย เจริญธรรม (2534 : 108) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย นักเรียนจะเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้นอยู่กับกรณีที่นักเรียนได้รับการฝึกสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เพราะภาษาไทย เป็นวิชาในกลุ่มทักษะ ซึ่งจะเกิดความคล่องแคล่วได้ดีถ้ามีการฝึกหัดสม่ำเสมอ นอกจากนี้

รัชนี ศรีไพรวรรณ (2517 : 189) ยังกล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกว่า แบบฝึกเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งแบบฝึกมีประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้น เพราะจะเป็นเครื่องมือทบทวนความรู้
2. ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน
3. ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลงานของตนเองได้
4. ฝึกให้เด็กทำงานตามลำพัง โดยมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

แบบฝึกมีประโยชน์ ต่อการเรียนการสอนวิชาทักษะมาก ดังที่ ศศิธร รัชฎลักษณานันท์ อ้างถึงใน เพ็ชต์ดี (Petty 1972 : 469 - 472) กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดขึ้นอย่างมีระบบระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกทักษะทางการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบผลสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาคงทน โดยกระทำดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่ใช้จะเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้เด็กทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่น หรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่
8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่มีอยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่
9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลา ในการที่จะต้องสร้างแบบฝึกอยู่เสมอ ในด้านผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาออกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น

10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ย่อมลงทุนต่ำกว่าที่จะพิมพ์ลงกระดาษไขทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึกและมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

นอกจากนี้ พรรณธิดา อ่อนแสง (2532 : 45 - 46) ยังกล่าวถึงแบบฝึกว่า แบบฝึกควรสร้างขึ้นเพื่อจะฝึกสิ่งที่จะสอนและเกี่ยวข้องกับนักเรียน คำพูดและเนื้อหาควรเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่นักเรียนพบเห็นอยู่แล้ว เช่น บทสนทนาการอ่านและการพูดคุยกันของท้องถิ่น สิ่งที่ฝึกแต่ละครั้งควรเป็นแบบฝึกสั้น ๆ และเข้าใจง่าย ไม่น่าเบื่อและที่สำคัญจะต้องช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจที่จะฝึก

จากประโยชน์ของแบบฝึกที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า แบบฝึกจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้เข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถประเมินผลของตนเองได้อย่างมั่นใจ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และเกิดความสนใจต่อบทเรียนมากยิ่งขึ้น

4. ลักษณะของแบบฝึก

แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่นิยมใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนกันอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ จึงมีผู้กล่าวสรุปถึงลักษณะของแบบฝึกไว้หลายท่าน คือ

จรัล สุขเกษม อ่างถึงโน ริเวอร์ (2542 : 21 - 22) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกว่าแบบฝึกที่ดีควรประกอบด้วย

1. ต้องมีการฝึกนักเรียนมากพอสมควรในเรื่องหนึ่ง ๆ ก่อนที่จะมีการฝึกเรื่องอื่น ๆ ต่อไป ทั้งนี้ทำขึ้นเพื่อการสอนมิใช่เพื่อทดสอบ

2. แต่ละบทควรฝึกโดยใช้เพียงหนึ่งแบบเท่านั้น

3. ฝึกโครงสร้างกับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว

4. ประโยคที่ฝึกควรเป็นประโยคสั้น ๆ

5. ประโยคและคำศัพท์ ควรเป็นแบบที่ใช้พูดกันในชีวิตประจำวันที่นักเรียนรู้จักดีแล้ว

6. เป็นแบบฝึกที่นักเรียนใช้ความคิดเห็นด้วย

7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย

8. การฝึกให้นักเรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวัน

นอกจากนี้ เกสร รอดเดช อ่างถึงโน บิลโลว์ (2522 : 16) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึก สรุปได้ว่า แบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องดึงดูดความสนใจและสมาธิของเด็ก เรียงลำดับจากง่าย

ไปยาก เปิดโอกาสให้เด็กฝึกเฉพาะอย่าง ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัย วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิหลัง ทางภาษาของเด็ก แบบฝึกที่ดีควรเป็นแบบฝึกสำหรับเด็กเก่งและสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กอ่อน ในขณะเดียวกัน นอกจากนี้แล้วควรรีใช้หลายลักษณะและมีความหมายต่อผู้ฝึกอีกด้วย

กรณีการ์ สุกรเวทย์ศิริ (2533 : 54) กล่าวทำนองเดียวกันพอสรุปได้ว่า การฝึกทักษะ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง เข้าใจบทเรียนง่ายขึ้น นอกจากนี้การฝึกฝนจะทำให้นักเรียน มีความเชื่อมั่น สามารถประเมินผลงานของตนเองได้ ตลอดจนได้ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย สามารถทำเองได้ตามลำพัง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ศศิธร สุทธิแพทย์ (2527 : 72) ที่กล่าวสรุปว่า การสร้างแบบฝึกให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องศึกษา องค์ประกอบและเลือกให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน ลักษณะแบบฝึกที่ดีมีลักษณะ ดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. สำนวนภาษาง่าย
3. ให้ความหมายต่อชีวิต
4. คิดได้อย่างรวดเร็ว
5. ปลุกความสนใจ
6. เหมาะสมกับวัยและความสามารถ
7. อาจศึกษาได้ด้วยตนเอง

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าแบบฝึกที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. ใช้หลักจิตวิทยา
2. แบบฝึกจะต้องเรียงจากแบบฝึกที่ง่ายไปหาแบบฝึกที่ยากขึ้น
3. แบบฝึกควรให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิด
4. แบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
5. แบบฝึกควรฝึกในสิ่งที่มีความหมายต่อผู้ฝึกและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน

ชีวิตประจำวันได้

5. หลักในการสร้างแบบฝึก

พฐู ทั้งแดง (2534 : 17) กล่าวว่า “ในการสร้างแบบฝึกจะต้องใช้ภาษาที่เหมาะสม กับนักเรียน วัย และความสามารถ ตลอดจนคำนึงถึง หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องในการสร้างแบบฝึก และเกี่ยวข้องกับบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ตลอดจนมีการส่งเสริมความคิด สามารถนำไปใช้ใน

ชีวิตประจำวันได้” ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ รัชณี ศรีไพรวรรณ (2517 : 412 - 413) ที่ว่า

หลักการสร้างแบบให้มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยหลักในการสร้างหลายประการกล่าวคือ

1. ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กและลำดับขั้นการเรียนรู้
2. ให้ตั้งจุดมุ่งหมายว่า มุ่งจะฝึกในด้านใด แล้วเนื้อหาได้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้ล่วงหน้าหรือไม่
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของเด็ก
4. ในแบบฝึกหัดมีคำชี้แจงง่าย ๆ สั้น ๆ เพื่อให้เด็กเข้าใจ ถ้าเด็กยังไม่ได้อ่านครูต้องชี้แจงด้วยคำพูดที่ใช้ภาษาง่าย ให้เด็กสามารถทำตามคำสั่งได้
5. แบบฝึกหัดมีความถูกต้อง ครูต้องตรวจพิจารณาดูให้ถ้วนถี่ อย่าให้มีข้อผิดพลาดได้
6. การให้เด็กทำแบบฝึกหัดแต่ละครั้ง ต้องให้เหมาะสมกับเวลาและความสนใจของเด็ก
7. ควรมีแบบฝึกหลาย ๆ แบบ เพื่อให้เด็กรู้กว้างและส่งเสริมให้เกิดความคิด
8. กระดาษที่ให้เด็กทำแบบฝึกหัดต้องเหนียวและทนทานพอสมควร

นอกจากนี้ อ้อมน้อย เจริญธรรม (2543 : 55 - 56) ยังกล่าวว่า ในการเตรียมแบบฝึกจะต้องเตรียมแบบฝึกอย่างรอบคอบว่าจะใช้แบบฝึกทักษะแบบไหน อย่างไร และต้องพิจารณาว่าแบบฝึกทักษะนั้น ๆ ช่วยให้เกิดทักษะใดจนสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยให้ทักษะสั้น ๆ แต่หลาย ๆ ครั้ง เพื่อเกิดทักษะเดียวกันจนเกิดความแม่นยำ แบบฝึกทักษะควรมีหลาย ๆ แบบ เด็กจะได้ไม่เบื่อ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ สลักจิต ตั้งสุจิตวงศ์ (2533 : 16) กล่าวไว้ทำนองเดียวกันว่า “แบบฝึกต้องคำนึงถึงตัวนักเรียน ความพร้อม ความสามารถ เนื้อหา การใช้สำนวนภาษาและระยะเวลาในการทำแบบฝึก สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ แบบฝึกจะต้องไม่ยากและมีรูปแบบที่เหมาะสม”

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า การสร้างแบบฝึกควรคำนึงถึงความสนใจและความสามารถของนักเรียน ดังนั้น การสร้างแบบฝึกควรมีความมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะฝึกด้านใด มีการกำหนดเวลาที่เหมาะสม เนื้อหาในแบบฝึกไม่ยากจนเกินไป มีคำชี้แจงง่าย ๆ และสั้น ๆ และต้องมีรูปแบบที่น่าสนใจ

6. หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก

กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2528 : 175 - 180) กล่าวสรุปว่า ในการสร้างแบบฝึกนั้น หลักจิตวิทยาเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องคำนึงถึง เพราะจะเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกให้สมบูรณ์

เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของนักเรียน แนวทางทฤษฎีและจิตวิทยาการเรียนรู้ ที่เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเชื่อมโยง (Connetioned Theory) ของธอร์นไคค์ (Thorndike) ว่าเป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองของผู้เรียนในแต่ละขั้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการเรียนรู้ 3 กฎ คือ

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎนี้กล่าวถึงความพร้อมของผู้เรียนทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ถ้าร่างกายเกิดความพร้อมแล้วได้กระทำย่อมเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้ายังไม่พร้อมที่จะทำแล้วถูกบังคับให้กระทำ จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎนี้กล่าวถึง ู้การสร้าง ความมั่นคงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองที่ถูกต้อง โดยการฝึกหัดกระทำซ้ำบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ได้นานและคงทนถาวร

3. กฎแห่งผลที่พอใจ (Law of Effect) กฎนี้กล่าวถึงผลที่ได้รับเมื่อแสดงผลพฤติกรรม การเรียนรู้แล้วว่าถ้าได้รับผลที่พึงพอใจ ย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไปอีก แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ ก็ไม่อยากจะเรียนรู้หรือเกิดความเบื่อหน่าย

หทัย ต้นหยง (2538 : 41 - 43) กล่าวถึงทฤษฎีฝึกสมอง (Mental Discipline) ว่าเป็นทฤษฎีถ่ายโยงความรู้ที่เก่าแก่ที่สุดก่อนศตวรรษที่ 19 ส่วนใหญ่จะเน้นการเรียนโดยการฝึกสมอง เพราะเชื่อว่า การฝึกให้ผู้เรียนจดจำ ฝึกคิดหาเหตุผล โดยสอนให้เข้าใจและฝึกมาก ๆ จนเกิดเป็นทักษะและความคงทนในการเรียนรู้ หลังจากสามารถถ่ายโยงไปใช้ได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเฉลียวฉลาดสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังกล่าวถึงทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ของสกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งเขาเชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกิริยาสะท้อน หลังจากเกิดกระบวนการของสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งอาจเป็นการเสริมแรงแบบมีเงื่อนไข ได้รับความพอใจจากรางวัลต่าง ๆ หรือเป็นการเสริมแรงแบบอุปนัย คือ ได้รับความพอใจที่มีความหวังหรือเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หนังสือเรียน ซึ่งบรรจุเนื้อหาที่เข้าใจ เช่น บทเพลง ร้อยกรอง กิจกรรมที่สนุกสนานบันเทิงใจ เป็นต้น การเสริมแรงจึงเป็นทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ในวิชาศิลปะ

วรรณกรรม และการบันเทิงได้อย่างดี หลักจิตวิทยาที่ได้กล่าวข้างต้นนี้จะช่วยเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกที่ดี เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน ทั้งการเรียนการสอนที่สนุกสนาน นักเรียนมีความพอใจที่จะเรียนและประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเขียน

1. ความหมายของการเขียน

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเขียนไว้ดังนี้

เปรมจิต ศรีสงคราม (2534 : 3) ได้ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียน หมายถึง การบันทึกความรู้ ความคิด เรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้พบ ได้อ่าน เพื่อเป็นหลักฐานเพื่อให้จำได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมชาย หอมยก (2542 : 29) ที่ว่า การเขียนคือ การแสดงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ความรู้สึกและจินตนาการมาให้อื่นทราบโดยเรียบเรียงถ้อยคำออกมาในการเขียน เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ให้กว้างไกลเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้

สนิท ตั้งทวี (2538 : 125) ให้ความหมายของการเขียนไว้ว่า การเขียน หมายถึง การแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้อื่นได้รับรู้โดยวิธีใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่าตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจเจตนาของการเขียน ผู้อ่านสามารถรับรู้ความในใจของผู้เขียนได้ดีหรือไม่ก็อยู่ที่ว่า ผู้เขียนมีทักษะในด้านการใช้ภาษาเขียนได้ดีเพียงไร ส่วนเสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2534 : 7) กล่าวถึง การเขียนว่า การเขียนเป็นการสื่อสารความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้สื่อสารและผู้รับสาร

วิภา วิสเพ็ญ (2525 : 178) กล่าวถึงความหมายของการเขียน สรุปได้ว่า คือการถ่ายทอดความรู้ความคิดหรืออารมณ์ ความรู้สึกออกมาเป็นตัวหนังสือให้อ่านได้เข้าใจหรือรับรู้ตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน และภาษาที่ใช้ในนั้นควรจะสละสลวย มีความไพเราะหรือมีศิลปะด้วย ส่วนปรัชญา อากาศ และกรุนันท์ รัตนแสนวงษ์ (2542 : 129) ได้ให้ความหมายของการเขียน ไว้ว่า การเขียนหมายถึง การแสดงออกเพื่อติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยใช้สัญลักษณ์ ภาษา ตัวอักษร เป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความต้องการ ความรู้สึก ประสบการณ์ ฯลฯ ของงานให้อื่นรับทราบ การสื่อความคิดหรือข้อมูลทั้งหมดนี้ ผู้เขียนต้องถ่ายทอดออกมาโดยผ่านอักษร ไม่มีสถานการณ์เหมือนการพูด เช่น ไม่มีน้ำเสียงหรือกิริยาท่าทางประกอบ ดังนั้น การสื่อสารด้านการเขียนมีวิธีการคือ การถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษรเท่านั้น การเขียนจึงมีลักษณะเป็นการสื่อสารที่ถาวร สามารถคงทนอยู่ยาวนาน ตรวจสอบได้ และใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงได้

ส่วนการเขียนเรื่องนั้นได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมชาย หอมยก (2542 : 29) ได้ให้ความหมายของการเขียนเล่าเรื่องว่า การเขียนเล่าเรื่องเป็นการบรรยายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการทำนายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยแสดงให้เห็นความเคลื่อนไหวหรือพัฒนาการของกิจกรรมหรือสิ่งของที่เล่า ส่วนมากนิยมนิเขียนในงานเชิงประวัติบุคคลสำคัญ อุตสาหกรรมสำคัญ ประวัติสถานที่ เกร็ดพงศาวดาร หรือการเล่าเหตุการณ์ เช่น บันทึก อนุทิน จดหมายเหตุ รายงานสัมมนา เป็นต้น การเขียนเล่าเรื่องนั้น ผู้เขียนจะต้องตั้งคำถาม ให้แก่ตัวเองว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร กับใคร เพื่อที่จะได้เป็น

แนวทางในการเขียนทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูล สิ่งสำคัญในการเล่าเรื่องก็คือ การเรียงลำดับความโดยมีการเล่าลำดับขั้นตอนดังนี้

- ลำดับความตามเวลา
- ลำดับความสำคัญตามเนื้อหา
- ลำดับความตามเหตุและผล
- ลำดับความตามพื้นที่
- ลำดับความตามหัวข้อที่กำหนดไว้

เปรมจิต ศรีสงคราม (2534 : 16) ได้ให้ความหมายของการเขียนเล่าเรื่องว่า การเขียนเรื่อง คือ การแสดงออกซึ่งความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งเขียนให้ผู้อื่นอ่านโดยใช้ภาษาเป็นสื่อ เพื่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

นอกจากนี้ ปรีชา ทิชนพงษ์ (2542 : 125) กล่าวว่า การเขียนเป็นการแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการของผู้เขียนไปยังผู้อื่นโดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อ ซึ่งผู้เขียนควรเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม มีศิลปะ จึงจะสามารถสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความต้องการของผู้เขียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ยุดา รักไทย (2542 : 7) ที่กล่าวว่า การเขียนเป็นการแสดงออก

รูปแบบหนึ่งที่ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ ความคิด จินตนาการ เพื่อบอกสารบางอย่างให้แก่ผู้อ่านซึ่งไม่สามารถบอกด้วยวาจาเนื่องจากเหตุผลบางประการ

จากแนวคิดที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึก จินตนาการของผู้เขียน ไปยังผู้อ่านโดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อ ซึ่งผู้เขียนควรเลือกใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม มีศิลปะ จึงจะสามารถสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจถึงความต้องการของผู้เขียนได้ ส่วนการเขียนเรื่องนั้นเป็นการบรรยาย การแสดงออกซึ่งความรู้ ความคิดและประสบการณ์ของผู้เขียนโดยสื่อในรูปของการเขียนเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน

2. ความสำคัญของการเขียน

ในชีวิตประจำวันของคนเราจะต้องใช้ภาษาสื่อสารถึงกันและกันไม่ว่าจะเป็นการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งแต่ละทักษะนั้นแต่ละคนย่อมใช้แตกต่างกันตามวัย ตามเพศ และอาชีพ ทักษะการเขียนเป็นทักษะหนึ่งย่อมมีความสำคัญ ใช้สื่อสารกันด้วยจดหมาย บทความ ฯลฯ แต่การที่จะสื่อสารให้เข้าใจกันได้ ผู้เขียนจะต้องเข้าใจถึงกฎเกณฑ์ในการเขียนให้ถูกต้อง

เปรมจิต ศรีสงคราม (2534 : 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ ดังนี้

1. ใช้เป็นสื่อ

ในการเขียนภาษาไทยมีแบบแผนและถ้อยคำสำนวนใช้โดยเฉพาะ ผู้เขียนจะต้องเขียนให้ชัดเจน เพื่อผู้อ่านจะได้อ่านด้วยความเข้าใจและเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เขียนที่ต้องการให้ผู้อ่านรู้อะไรบ้าง

2. เป็นการให้ความรู้

การเขียนให้ผู้อ่านอ่านนั้น ผู้เขียนจะต้องมีจุดมุ่งหมายอย่างหนึ่งคือ การให้ความรู้แก่ผู้อ่านเพื่อเป็นการพัฒนาสติปัญญาให้ก้าวไกลยิ่งขึ้นกล่าวคือ เมื่อผู้อ่านอ่านข้อความนั้นแล้วสามารถนำไปปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตัวเองได้

3. เป็นการพัฒนาความคิด

ผู้อ่านได้อ่านข้อเขียนที่ผู้เขียนเขียนไว้ ข้อเขียนเหล่านั้นช่วยพัฒนาความคิด ความเข้าใจ ความต้องการของผู้อ่านได้มากน้อยเพียงไร

สมชาย หอมยก (2542 : 29) ได้กล่าวสรุปถึงความสำคัญไว้ ดังนี้

1. การเขียนทำให้เกิดความหมายที่ชัดเจน เป็นหลักฐานในการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงได้
2. การเขียนเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมของชาติ เช่น ศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง เป็นต้น
3. การเขียนเป็นการสร้างความบันเทิง ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด เป็นการสะท้อนความคิดและความรู้สึกนึกคิดให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม
4. เป็นพื้นฐานในการสร้างสิ่งใหม่ที่แปลกใหม่ให้เกิดขึ้นในสังคม
5. การเขียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อทุกอาชีพ

นอกจากนี้ สว่างจิต พงศ์ศรีวัฒน์ (2531 : 7) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนว่า

1. การเขียนเป็นระบบการสื่อสารที่สำคัญยิ่งที่บุคคลในสังคมนำมาติดต่อ แลกเปลี่ยนหรือรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ระหว่างกัน
2. ช่วยในการบันทึกถ่ายทอดมรดกทางความรู้ ความคิด ผลงาน วิถีชีวิต และด้านประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์เอาไว้ไม่สูญหาย ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรมของสังคมสืบต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด เป็นการเชื่อมโยงอดีต ปัจจุบันและอนาคตเข้าด้วยกัน
3. สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ อันจะก่อให้เกิดความเจริญ มั่นคงในสังคมได้เป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้ามอาจนำมาใช้เพื่อการทำลายได้เช่นกัน
4. สามารถยึดเป็นอาชีพเพื่อหารายได้ในการยังชีพ ซึ่งเป็นรายได้ที่ดีไม่แพ้อาชีพอื่น ๆ อีกทั้งยังช่วยในการเลื่อนวิทยฐานะ ช่วยสร้างชื่อเสียงเป็นเกียรติประวัติแก่ผู้เขียนได้อีกด้วย

5. ช่วยในการรักษาผลประโยชน์อันบุคคลพึงได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่ การเขียนสัญญาเอกสารสิทธิ์ต่าง ๆ เป็นต้น

6. ผลงานเขียนบางชิ้น มีส่วนในการก่อให้เกิดแรงบันดาลใจแก่ศิลปินบางท่านได้สร้างผลงานศิลปะด้านอื่น ๆ ขึ้นมา เช่น ด้านจิตรศิลป์ นาฏศิลป์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และการขับร้อง ฯลฯ

จากแนวคิดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การเขียนมีความสำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นเครื่องแสดงออกของความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
3. เป็นเครื่องมือใช้สำหรับสื่อสารทั้งเรื่องในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
4. เป็นเครื่องมือที่ใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น
5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรม ที่ถ่ายทอดมรดกทางด้านสติปัญญาของมนุษย์
6. เป็นสื่อช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิดให้กว้างไกลและได้รวดเร็ว
7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย
8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต
9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

3. จุดมุ่งหมายของการเขียน

ผู้เขียนย่อมมีความรู้สึก ความต้องการที่จะถ่ายทอดความรู้ ความคิดของตนออกให้ผู้อื่นได้รับรู้ ซึ่งสามารถจำแนกการเขียนได้หลายลักษณะด้วยกัน

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2534 : 7) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเล่าเรื่อง เช่น เล่าประสบการณ์
2. เพื่ออธิบายหรือให้ความหมาย
3. เพื่อโฆษณาจูงใจ เช่น โฆษณาสินค้าต่าง ๆ
4. เพื่อปลุกใจ เช่น บทความปลุกใจ
5. เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำ เช่น บทความเสนอทัศนะ
6. เพื่อสร้างจินตนาการ เช่น เรื่องสั้น นวนิยาย

7. เพื่อล้อเลียน เสียดสี
8. เพื่อประกาศ แข็งความ เชิญชวน
9. เพื่อวิเคราะห์ เช่น การวิเคราะห์วรรณกรรม
10. เพื่อวิจารณ์ เช่น การวิจารณ์หนังสือ
11. เพื่อเสนอข่าว
12. เพื่อเฉพาะกิจ เช่น เขียนจดหมาย

นอกจากนี้ ผอบ โปษะกฤษณะ (2538 : 52) กล่าวสรุปถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนว่า

1. เพื่ออธิบาย
2. เพื่อพรรณนา
3. เพื่อเปลี่ยนความรู้สึก
 - 3.1 ชักชวนให้เห็นจริงในเรื่องที่เข้าใจยาก
 - 3.2 โน้มน้าวให้เห็นด้วย
4. เพื่อเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบ

การเขียน
 บริชา ทิชนพงศ์ อ้างถึงใน บุญยงค์ เกศเทศ (2542 : 126) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของ
 สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อเล่าเรื่อง
2. เพื่ออธิบายหรือให้ความหมาย
3. เพื่อโฆษณาจูงใจ
4. เพื่อปลุกใจ
5. เพื่อแสดงความคิดเห็นหรือแนะนำ
6. เพื่อจินตนาการ
7. เพื่อล้อเลียน
8. เพื่อประกาศ
9. เพื่อวิเคราะห์
10. เพื่อวิจารณ์
11. เพื่อเสนอข่าว
12. เพื่อเฉพาะกิจ

จากแนวคิดดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การเขียนมีจุดมุ่งหมายมากมาย การเขียนจะได้ผลดี ผู้เขียนต้องวิเคราะห์ว่าผู้อ่านเป็นใคร เพื่อจะได้เลือกใช้ภาษาของงานเขียน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้อ่านจึงจะทำให้งานเขียนประสบความสำเร็จ

4. ประโยชน์ของการเขียน

เปรมจิต ศรีสงคราม (2534 : 12) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียนไว้ดังนี้

1. ทำให้มีการพัฒนาความคิด

ประสบการณ์ที่ผู้เขียนพบมาและนำมาเขียนให้ผู้อื่นอ่าน เมื่ออ่านแล้วจะได้ความรู้ทางปัญญา สามารถนำความรู้ที่ได้มานั้นไปพัฒนาความคิดให้ก้าวไกล ไม่สับสน ในขณะเดียวกัน ก็นำความรู้นั้นไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมต่อไป

2. ทำให้เขียนได้ถูกต้อง

ข้อความใด ๆ ก็ตามไม่ว่าจะเป็นการเขียนจดหมาย เขียนเรียงความ เขียนย่อความ เขียนบันทึกข้อความ เขียนคำโฆษณา ที่ได้นำมาอ่านนั้น จะช่วยทำให้เขียนได้ถูกต้องในเรื่องตัวสะกดการันต์และในแต่ละครั้งที่อ่านจะช่วยให้อ่านจำคำต่าง ๆ ได้แม่นยำขึ้น

3. ทำให้เกิดข้อคิดเห็นต่าง ๆ

ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ข้อเขียนแบบต่าง ๆ ในบางครั้งผู้อ่านสามารถนำความรู้เหล่านั้นไปเป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิต

4. ทำให้มีความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น

การอ่านข้อความที่เขียนในบทความ สารคดี หนังสือพิมพ์ ฯลฯ นั้น ผู้อ่านจะได้ความรู้ใหม่ ๆ คำศัพท์ใหม่ ๆ จำนวนใหม่ ๆ ที่ผู้อ่านไม่เคยพบมาก่อนและสามารถจะนำมาใช้ได้ต่อเมื่อได้พิจารณาแล้วว่าสิ่งที่อ่านนั้นให้ประโยชน์ในขณะเดียวกันคำศัพท์ใหม่ ๆ นั้นจะต้องเป็นคำสุภาพและไพเราะด้วย

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเขียนก็คือ การเขียนจะทำให้ผู้เขียนมีการพัฒนาด้านความคิด มีความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนทำให้ผู้เขียนเกิดข้อคิดใหม่ ๆ และที่สำคัญก็คือ ผู้เขียนจะเขียนได้ถูกต้องมากขึ้น

5. กระบวนการเขียน

สมบูรณ ทินกร (2535 : 15) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการเขียนไว้ว่า กระบวนการเขียน หมายถึง การเขียนหรือขั้นตอนในการเขียน ผู้เขียนจะต้องคำนึงถึงกระบวนการเขียน ดังนี้

1. เขียนหนังสือให้อ่านและเข้าใจง่ายโดยไม่ต้องตีความ
2. เลือกใช้ถ้อยคำที่สื่อความหมายได้กระชับรัดกุมและชัดเจน
3. เขียนคำให้ถูกต้องตามพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และตัวสะกด
4. แต่งประโยคให้ถูกต้องซึ่งมีประธาน กริยาและกรรม
5. เขียนให้เว้นวรรคตอน
6. ในการเขียนควรมีย่อหน้า

ส่วน สมศักดิ์ คงแก้ว (2538 : 23) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเขียนไว้ คือ

1. เลือกเรื่องที่จะเขียน โดยเลือกเรื่องที่คุณเขียนมีความรู้ ความคิดและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นเป็นอย่างดี

2. ตั้งวัตถุประสงค์ในการเขียน

3. เลือกรูปแบบงานเขียนให้เหมาะกับเนื้อหาและผู้อ่าน

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า กระบวนการเขียนก็คือขั้นตอนในการเขียนที่คุณเขียนจะต้องคำนึงถึงไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรูปแบบ การใช้คำ การใช้วรรคตอนหรือหลักเกณฑ์ทางภาษาอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้

6. แนวส่งเสริมการแสดงผลงานการเขียนในระดับประถมศึกษา

บันลือ พุกกะวัน (2535 : 49 - 51) ได้กล่าวถึงแนวการส่งเสริมการแสดงผลงานการเขียนในระดับประถมศึกษาไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการเขียนบอกชื่อภาพ เขียนอธิบายภาพ

ปกติเด็กในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 สนใจที่จะวาดภาพมาก การวาดภาพเป็นการส่งเสริมสร้างจินตนาการของเด็ก จึงควรส่งเสริมให้เด็กได้วาดภาพโดยอิสระ ดังนั้นควรให้เด็กวาดภาพอะไรก็ได้ แต่ต้องเขียนบอกชื่อภาพด้วย

- 1.1 กิจกรรมการส่งเสริมการแสดงผลงานทางภาษาไม่ควรจำกัดเฉพาะการเขียน ควรจัดกิจกรรมการฝึกและพัฒนาภาษาพูด ควบคู่กันหลายลักษณะสลับกันไป

- 1.2 ส่งเสริมการเขียนบอกรายละเอียดและเขียนบรรยายภาพ

เด็กแรกเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หากได้รับการฝึกฝนให้เรียนอ่านจากแผนภูมิประสบการณ์จะใช้ภาษาเขียนเป็นประโยคได้ดี ดังนั้นควรส่งเสริมให้วาดภาพโดยอิสระจะเขียนอธิบายภาพได้ดี โดยการกำหนดแนวให้เขียนได้เอง

- 1.3 การส่งเสริมการเขียนโดยเติมคำบรรยายภาพหรือบอกภาพ

จากการฝึกเขียนภาพโดยอิสระและบรรยายภาพ เด็กย่อมได้ฝึกเขียนตามความสนใจของตนได้มาก ระยะหรือลำดับต่อมาหรือกิจกรรมที่ควรฝึกควบคู่กันก็โดยกำหนดภาพและคำบางส่วนแล้วให้เด็กเติมคำในประโยคที่บอกภาพให้สมบูรณ์

2. ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์และนิทานที่ฟัง ควรจัดแนวส่งเสริมดังนี้

2.1 ส่งเสริมให้เขียนเล่ากิจกรรมประจำวันว่าตนได้ทำอะไรบ้างในช่วงระยะเวลาหนึ่งแล้วได้อ่านให้ครูและเพื่อน ๆ ฟัง

2.2 ส่งเสริมการเขียนเล่าประสบการณ์หรือเหตุการณ์

ครูอาจวางแนวโครงเรื่องให้เขียนโดยให้ผู้เขียนตอบคำถาม

2.3 การส่งเสริมการเขียนนิทานที่เคยฟังมา

ครูจะต้องชี้แนะวางโครงเรื่องและให้เด็กตั้งคำถามตนเองก่อนที่จะเขียน

3. ส่งเสริมการเขียนเพื่อแสดงความต้องการของตน

ธรรมชาติของมนุษย์ย่อมมีความต้องการพื้นฐานและความต้องการที่เป็นความใฝ่ฝันแห่งชีวิต เด็กเองก็มีความต้องการหลาย ๆ ด้าน ครูจึงควรให้นักเรียนได้แสดงออกมาให้มากที่สุด

4. ส่งเสริมการเขียนหรือแสดงความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ (เขียนโดยอิสระ)

ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยครูอาจช่วยกำหนดสถานการณ์ แล้วให้เด็กเขียนบอกความรู้สึกต่อสิ่งเหล่านั้น

7. แบบของการสอนเขียน

บันลือ พฤษะวัน (2522 : 174) ได้จำแนกการสอนเขียนไว้ 5 แบบด้วยกัน

คือ

1. การสอนเขียนแบบใช้เสียงพาไป การสอนเขียนแบบนี้มุ่งใช้ความคิดเด่นของภาษาที่มีเสียงลงที่และใช้ความสัมพันธ์ของการฝึกอ่านแบบสะกดตัวกับการเขียนมาใช้ได้อย่างเต็มที่ การเขียนแบบนี้จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียนให้เป็นประโยชน์เพราะเสียงพาไปอย่างกลมกลืนกันดี

2. การสอนเขียนแบบให้เห็นรูปก่อนคำ การสอนเขียนแบบนี้มุ่งให้เข้าใจความหมายของคำในรูปประโยค ซึ่งจะช่วยให้เกิดประโยชน์ที่นักเรียนได้เห็นรูปประโยคในการใช้คำนั้น ๆ นอกเหนือจากการแปลความหมายเฉพาะคำเท่านั้น

3. การฝึกไล่สะกดคำในขณะที่ครูเขียนหรือนักเรียนเขียนข้อความบน กระดานดำหรือทำแผนภูมิประสบการณ์ โดยครูเขียนข้อความลงบนกระดานหรือแผนภูมิ นักเรียนก็ไล่สะกดตัว

ไปที่ละคำ ๆ โดยครูเขียนไปตามที่นักเรียนไล่สะกดเสร็จแล้วจึงให้นักเรียนอ่านแล้วจึงคัดลอกลงสมุด

4. การเขียนบันทึกโดยใช้แบบอย่าง วิธีสอนโดยครูทำแบบประโยคที่เลื่อนได้โดยให้นักเรียนอ่านประโยคแล้วค่อย ๆ ปิดประโยคจนมิด นักเรียนจึงเขียนประโยคนั้นลงไป วิธีการสอนแบบนี้เป็นการฝึกทักษะการอ่านและการเขียน

5. การเขียนตามคำบอก เป็นวิธีการเขียนที่นิยมใช้กันมานานและยังใช้ได้ดีในปัจจุบัน ซึ่งจำเป็นต้องฝึกบ่อย ๆ ใช้เป็นกิจกรรมสอนเขียนสลับกันไปกับแบบอื่นๆ เพื่อล่อใจ มิให้นักเรียนเบื่อ การสอนเขียนตามคำบอก จึงเป็นการฝึกสมาธิและความจำจากการฟังทั้งฝึกเขียนข้อความตามคำสั่ง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนซ่อมเสริม

1. ความหมายของการสอนซ่อมเสริม

กรมวิชาการ (2535 : 133) ได้กล่าวถึง การสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อมเสริม เดิมใช้คำว่า “การสอนเพื่อเสริมและการสอนเพื่อแก้ไข” เป็นศัพท์ที่บัญญัติทางวิชาการตรงกับภาษาอังกฤษว่า Remedial Teaching ซึ่งได้มีผู้รู้และนักการศึกษาให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้แตกต่างกัน ดังนี้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2529 : 245) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้มีเวลาเรียนเพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เข้าใจบทเรียนมากขึ้นจนสามารถ บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2529 : 245) ให้ความหมายของการสอนซ่อมเสริมว่า การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เพิ่มเติมให้นักเรียนนอกเหนือไปจากที่ได้รับในชั้นเรียนปกติ

นอกจากนี้ บันลือ พฤกษ์วัน (2530 : 16) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริม คือวิธีสอนอีกแบบหนึ่งที่ช่วยแก้ไข ส่งเสริมเด็กเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ในชั้นเรียนให้ดีขึ้น เป็นการมุ่งที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือมีปัญหาในการเรียนโดยเฉพาะ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สามารถเรียนได้ทันเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุภากร ราชากรกิจ (252 : 110) ได้ให้ความหมายของการสอนให้มีความหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า การสอนซ่อมเสริม

หมายถึงการสอนที่จัดขึ้นเฉพาะเจาะจงเพื่อเป็นการแก้ปัญหา แก้ไขข้อบกพร่องและเสริมทักษะการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2529 : 9) ได้ให้ความหมายว่า การสอนซ่อมเสริม หมายถึงการสอนเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขเด็กที่เรียนช้า ให้มีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งความหมายนี้สอดคล้องกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 3 (2529 : 8) ที่ระบุว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นการสอนกรณีพิเศษเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนหรือมีข้อบกพร่องในการเรียนให้สามารถพัฒนาไปตามความสามารถของตนเอง

อ่ำไพ สุจริตกุล (2524 : 141) ให้ความหมายที่กว้างออกไปในลักษณะทั้งการแก้ไขข้อบกพร่อง การเสริมจุดเด่นและป้องกันข้อบกพร่องของเด็ก โดยให้ความหมายไว้ว่า การสอนซ่อมเสริม คือ การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้แก่เด็กเป็นการสอนที่จัดขึ้นสำหรับเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครู โดยเป็นการสอนเพื่อซ่อมเสริมและป้องกันข้อบกพร่องของเด็ก

จากความหมายที่มีผู้ให้คำจำกัดความการสอนซ่อมเสริมข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริม คือ การสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียน ด้วยวิธีการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสติปัญญาและความสามารถของนักเรียน โดยอาจสอนเป็นรายบุคคล รวมทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนที่เก่งมีทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ

2. จุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย ได้มีนักวิชาการได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้หลายท่านด้วยกันดังนี้ คือ

ลี้อชา สร้อยพราน (2525 : 356) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ต่ำมีความรู้สูงขึ้น
2. ช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้ามีความเข้าใจทัดเทียมกับนักเรียนคนอื่น ๆ
3. ช่วยให้นักเรียนไม่ผ่านประเมินผลการเรียนรู้มีความรู้เพียงพอที่จะสามารถสอบผ่านในรายวิชาที่ต้องการแก้ตัว

บุญทัน อยู่ชมสุข (2529 : 246) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนเรียนทันเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนแข่งกับตนเองจนสามารถเรียนดีขึ้นกว่าเดิม

3. เพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จและเก่งยิ่งขึ้นไปจนสุดความสามารถของตน

4. ช่วยให้นักเรียนที่สามารถผ่านการประเมิน แต่ผลการเรียนรู้ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ ให้พัฒนาไปอย่างเต็มความสามารถ

นอกจากนี้ สุภกร ราชกิจ (2529 : 110) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนซ่อมเสริม ดังนี้

1. มุ่งแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ตรงจุดที่บกพร่องและตรงสาเหตุที่ก่อให้เกิดความบกพร่องในการเรียนของนักเรียนแต่ละคน

2. ช่วยให้นักเรียนดีขึ้นจนสุดความสามารถของแต่ละคน

3. ช่วยนักเรียนได้เอาชนะความบกพร่องของตนเองที่เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าในการเรียนและพยายามลบสิ่งปมด้อยหรือความท้อถอย เพื่อเกิดความเชื่อมั่นในตนเองอันเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนต่อไป

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริมมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปอย่างเต็มความสามารถของแต่ละบุคคล

3. สาเหตุที่ต้องมีการสอนซ่อมเสริม

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2529 : 15) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดความจำเป็นต้องมีการสอนซ่อมเสริม ดังนี้

1. นักเรียนมีความสามารถในการเรียนต่ำ

2. นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

3. การสอนที่ไม่ได้ผล กล่าวคือ ครูผู้สอนจำนวนไม่น้อยที่สามารถเลือก วิธีสอนที่เหมาะสมที่จะทำให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

4. สื่อการเรียนการสอนบางอย่างไม่ดีพอ เช่น ครูใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับนักเรียน ซึ่งนักเรียนไม่เข้าใจว่ามีความหมายอย่างไร ตัวอย่างในหนังสือไม่ดีพอ

กรมวิชาการ (2535 : 9) ได้กำหนดสาเหตุที่ต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมไว้ 4 ประการ คือ

1. นักเรียนมีสติปัญญาต่างกัน

2. สภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของนักเรียนแตกต่างกัน

3. แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนแตกต่างกัน

4. วิธีเรียนรู้หรือความสามารถเฉพาะตัวในการที่จะรับรู้เรื่องต่าง ๆ ของนักเรียน

ที่แตกต่างกัน

ศศิธร รัชฎักษณ์นันท์ (2542 : 131) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องสอนซ่อมเสริมไว้ ดังนี้

1. เด็กมีปัญหาทางการเรียน โดยเด็กมีลักษณะดังต่อไปนี้
 - 1.1 มีช่วงความสนใจสั้น
 - 1.2 มีสมาธิในการเรียนน้อย
 - 1.3 มีความสามารถในการถ่ายโอนการเรียนรู้น้อย ไม่สามารถโยงความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เข้าด้วยกันได้
 - 1.4 มีความต้องการให้มีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนมาก
 - 1.5 ต้องการเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ
 - 1.6 จะต้องอาศัยการเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรมมากจึงจะสามารถเรียนรู้ได้
 2. ปัญหาจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูที่สาเหตุที่จะต้องมีการสอนซ่อมเสริม เช่น
 - 2.1 วิธีการสอนที่ใช้ไม่เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ จึงอาจต้องมีการสอนซ้ำ 2-3 ครั้ง เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ
 - 2.2 ครูจัดเนื้อหาและกิจกรรมไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทำให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
 - 2.3 การจัดกิจกรรมของครูไม่สอดคล้องกับความแตกต่างด้านเจตคติ ความถนัด และซาบซึ้งของนักเรียน
- จึงสรุปได้ว่า สาเหตุที่จำเป็นที่จะต้องสอนซ่อมเสริมก็เพราะว่านักเรียนมีความสามารถที่แตกต่างกัน สภาพแวดล้อม รวมทั้งแรงจูงใจและวิธีการเรียนที่แตกต่างกัน

4. หลักการสอนซ่อมเสริม

หลักการสอนซ่อมเสริมที่จะให้ได้ผลดีนั้น ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงหลักการซึ่งเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติ มีผู้เสนอหลักการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

ชาอุชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 155) ได้กล่าวถึงหลักการสอนซ่อมเสริมเอาไว้ว่า การสอนซ่อมเสริมต้องเป็นการสอนเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ขจัดข้อเสียหรือข้อบกพร่องของนักเรียน ตลอดจนการเรียนที่ไม่ถูกวิธีให้หมดไปเพื่อช่วยให้ดีขึ้น ลักษณะของการสอนซ่อมเสริมควรจะเป็น ดังนี้

1. ต้องรู้ข้อบกพร่องของนักเรียน เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเหลือนักเรียนเพื่อจะได้แก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ถูกต้อง โดยการสังเกต สอบถาม หรือทดสอบเมื่อรู้ข้อบกพร่องของนักเรียนแล้วจึงลงมือทำการสอน และเมื่อสอนไประยะหนึ่งจะทำการทดสอบซ้ำ เพื่อรู้ความงอกงามของนักเรียน

2. ต้องเริ่มจากประสบการณ์พื้นฐานต่าง ๆ ของนักเรียน บทเรียนควรจัดให้เหมาะสมกับความสามารถ ความต้องการและความสนใจของนักเรียน

3. เลือกวัสดุการสอนได้เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น

4. ครูจะต้องกระตุ้นและให้กำลังใจแก่นักเรียน โดยยึดหลักต่อไปนี้

4.1 ทำให้นักเรียนเข้าใจครู ให้อ่านครุมีความรู้และครูต้องมีความเข้าใจในตัวนักเรียน พร้อมทั้งช่วยเหลือและให้ความเป็นกันเอง

4.2 ให้นักเรียนทำงานและประสบความสำเร็จในงานที่ทำ โดยอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในงานที่ทำเริ่มทำจากงานที่ง่าย ๆ ไปหางานที่ยาก ให้กำลังใจและคำชมเชยและให้นักเรียนประเมินตนเองโดยได้รู้ความก้าวหน้าของตน

ส่วนประกอบ สุทธิสาร (2526 : 195) ได้กล่าวถึงหลักการสอนไว้ดังนี้

1. ครูต้องวิเคราะห์ปัญหาของเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือก่อน โดยวิธีการวินิจฉัยเด็กจากรายละเอียดต่าง ๆ ของเด็กที่ควรทราบ เพื่อนำมาวางแผนการสอนซ่อมเสริมได้เหมาะสมจะสอนเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้

2. ครูจะต้องทราบวิธีการรับรู้ของเด็กแต่ละคนว่ามีจุดเด่น และจุดด้อยในการรับรู้ทางใดบ้าง ครูจึงควรปรับการป้อนความรู้ในทางจุดเด่นและช่วยสอนซ่อมเสริมหรือแก้ไขในส่วนที่เป็นจุดด้อย

3. การสอนซ่อมเสริมควรสอนในเวลาเรียน ขณะที่เรียนร่วมกับเพื่อน ๆ หรือเวลา ก่อนเข้าเรียนตอนเช้าหรือพักกลางวัน หรือหลังจากเลิกเรียนไปแล้ว ในการสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลานานเกินไป

4. ควรใช้วิธีสอนใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีเดิมที่นักเรียนลืมหืมมาแล้วควรหาวิธีสอนที่แปลกไปจากเดิม และไม่ควรสอนในสิ่งที่เรียนรู้และซ้ำอีก เพราะเด็กจะเกิดความเบื่อหน่าย

5. ครูควรวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก เพื่อจะได้ดำเนินการได้ถูกต้องบรรลุผลที่ต้องการ เพราะเด็กแต่ละคนจะมีปัญหาที่แตกต่างกันไป

6. ในการสอนให้ได้ผลดีนั้น ครูควรใช้อุปกรณ์มาประกอบการสอนให้มากเพราะเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนจะเรียนรู้ได้จากรูปธรรมมากกว่านามธรรม ให้เด็กเรียนปนเล่นกับอุปกรณ์ที่ครูจัดหามาได้เพื่อซ่อมเสริมเฉพาะเรื่อง

7. ครูควรติดตามผลการพัฒนาของเด็กอย่างใกล้ชิดว่า หลังจากการสอนซ่อมเสริมแล้วเด็กมีพัฒนาการขึ้นมากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้วางแผนขั้นต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ครูต้องรู้จักกระตุ้นให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเรียน รู้จักวิธีเสริมพลังเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับเด็ก พยายามช่วยให้เด็กได้รับความสำเร็จในการเรียน

9. ครูที่สอนซ่อมเสริมควรมีความรัก เมตตาเด็ก มีอารมณ์แจ่มใส ร่าเริงไม่โกรธง่าย และใช้หลักจิตวิทยาในการแก้ปัญหา

10. การสอนซ่อมเสริมควรได้รับความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วยจึงจะทำให้โครงการสอนซ่อมเสริมมีประสิทธิภาพ

กรมวิชาการ (2535 : 27) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การสอนซ่อมเสริมเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนดังนี้

1. ศึกษาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน เช่น การหยุดเรียนบ่อย ๆ สุขภาพไม่สมบูรณ์ ร่างกายขาดความพร้อม สติปัญญาต่ำเหล่านี้ เป็นต้น เพื่อหาทางสอนซ่อมเสริมได้ตรงกับสาเหตุ

2. ชี้แจงปัญหาให้ผู้ปกครองของนักเรียนเข้าใจ เพื่อขอความร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือสาเหตุนั้น

3. ถ้านักเรียนเรียนอ่อนหลาย ๆ วิชา ควรแก้ไขหรือซ่อมเสริมทีละอย่าง ไม่ควรซ่อมเสริมครั้งเดียวหลาย ๆ วิชา

4. ระยะเวลาของการสอนซ่อมเสริม อาจสอนในเวลาเรียน ขณะที่เรียนร่วมกับเพื่อน ๆ เวลาก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า ขณะรับประทานอาหารกลางวัน หรือหลังจากโรงเรียนเลิกเรียนแล้ว ในการสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้เวลาเกินนานเกินไป

5. ไม่ควรสอนสิ่งที่นักเรียนรู้แล้วซ้ำอีก ถ้าจำเป็นต้องท้าวความหรือทบทวนความรู้ เพื่อได้ติดต่อสืบเนื่องเกี่ยวโยงกัน ควรใช้เวลาเพื่อการนั้นเพียงระยะสั้น ๆ

6. วิธีสอน ควรใช้วิธีการใหม่ ๆ ไม่ซ้ำกับวิธีสอนเดิมที่นักเรียนเรียนมา ตลอดจนอุปกรณ์การสอนก็ควรได้จัดเพิ่มเติมให้แปลกไปจากเดิม

นอกจากนี้ รุ่งทิวา จักรกร (2527 : 212 - 213) ได้ให้หลักใหญ่ ๆ ไว้สำหรับการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้

1. ให้เด็กฝึกฝนภาคปฏิบัติมาก ๆ
 2. จัดกิจกรรมและแบบฝึกให้น่าสนใจที่ทำให้เด็กเกิดความสุขสนานและไม่ ซ้ำซาก โดยเน้นการสอนแบบรายบุคคลให้มากที่สุด
 3. จัดสถานที่พิเศษให้เด็กหรืออาจจัดแบ่งเป็นกลุ่มในห้องเรียนปกติก็ได้ แต่ไม่ควรให้เด็กเกิดความรู้สึกมีปมด้อย
 4. ถ้าเด็กมีข้อบกพร่องหลายอย่างก็ควรแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้นทีละอย่าง และควรแก้ไขในสิ่งที่บกพร่องให้มากที่สุดก่อน
 5. ให้กำลังใจเด็กอย่างสม่ำเสมอ และใช้การเสริมแรงเมื่อเด็กฝึกฝนก้าวหน้าหรือสำเร็จตามเป้าหมาย
 6. การตั้งจุดประสงค์ควรทำในระดับที่ต่ำกว่าธรรมดา เพื่อให้เด็กสามารถบรรลุได้และเกิดความภาคภูมิใจ
 7. ใช้วิธีการเข้าใจให้เด็กอยากทำ เช่น การใช้วิธีการค้นพบซึ่งครูเป็นผู้แนะแนวทางเพื่อให้นักเรียนค้นพบด้วยตนเอง
 8. สื่อการสอนจำเป็นมากสำหรับการสอนซ่อมเสริม ควรหาสื่อการสอนที่แปลกหรือพิเศษกว่าธรรมดา
 9. ควรมีการติดตามผลความก้าวหน้าของเด็กหลังจากเข้ารับการสอนซ่อมเสริมแล้วทุกระยะ และควรแจ้งให้เด็กทราบด้วย เพื่อจะได้มีกำลังใจเมื่อเห็นผลงานของตนเอง
- อัญชติ แจ่มเจริญ และคณะ (2536 : 123 - 125) ได้กำหนดหลักการจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้
1. ศึกษาสาเหตุของปัญหาที่ทำให้นักเรียนเรียนอ่อน
 2. ชี้แจงปัญหาของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพื่อขอความร่วมมือ
 3. ถ้านักเรียนเรียนอ่อนหลายวิชา ควรแก้ไขหรือซ่อมเสริมทีละวิชา
 4. เวลาที่สอนอาจสอนในเวลาเรียน ก่อนเข้าเรียนตอนเช้า หลังรับประทานอาหารกลางวันหรือหลังเลิกเรียนแล้ว และไม่ควรใช้เวลานานเกินไป
 5. ไม่ควรสอนในสิ่งที่นักเรียนรู้แล้วซ้ำอีก
 6. วิธีสอนควรใช้วิธีใหม่ ๆ
 7. หลังการสอนซ่อมเสริม ครูต้องติดตามอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ

จากหลักการสอนซ่อมเสริมดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริมนั้นจะต้องวิเคราะห์เด็กเพื่อหาจุดเด่นจุดด้อย เวลาที่ใช้สำหรับการสอนซ่อมเสริมนั้นจะต้องใช้เวลาสั้น ๆ วิธีการสอนนั้นจะต้องไม่ซ้ำกับที่เคยเรียนมาแล้ว จะต้องมีการวางแผนการสอน รู้จักใช้สื่อการสอนที่แปลกใหม่ จะต้องมีการติดตามผลการสอนเป็นประจำ นอกจากนี้ต้องกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจเพื่อให้นักเรียนมีความต้องการที่จะเรียน ครูจะต้องให้ความรักความเมตตาเด็กและจะต้องมีการร่วมมือร่วมใจกันเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน

5. ประเภทของเด็กที่ต้องสอนซ่อมเสริม

ในการจัดการสอนซ่อมเสริมนั้น ครูผู้สอนสามารถจัดการให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งก็ได้ที่ประสบความล้มเหลวทางการเรียน เรียนไม่ดีเท่าที่ควรหรือไม่อาจเรียนได้ดี ตามความสามารถที่แท้จริง ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าไม่เฉพาะเด็กเรียนช้า สติปัญญาต่ำเท่านั้น ที่ควรได้รับการบริการสอนซ่อมเสริม หากแต่จะรวมเอาเด็กประเภทต่าง ๆ ที่มีผลการเรียนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าสติปัญญาด้วย ซึ่ง ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2525 : 24) ได้ประมวลประเภทต่าง ๆ ของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรไว้ 5 ประเภทคือ

1. พวกที่มีสมรรถวิสัยระดับปานกลาง เด็กพวกนี้มีความสามารถและระดับสติปัญญาในขั้นที่จะเรียนตามปกติได้ หากแต่ผลงานและผลการเรียนที่แสดงออกมาให้เห็นถึงความสามารถที่ต่ำกว่าระดับสติปัญญา เด็กพวกนี้จึงมีปัญหายุ่งยากในการเล่าเรียนจนทำให้ประสบความล้มเหลวทางการเรียน ซึ่งนำไปสู่การเกิดความคับข้องใจ การมีปัญหาทางอารมณ์ซึ่งล้วนเป็นเรื่องที่จะขัดขวางทางการเรียนรู้ทั้งสิ้น เด็กประเภทนี้มักจะพบบ่อยและควรได้รับการช่วยเหลือ

2. พวกเรียนช้า (Slow Learner) เด็กประเภทนี้มีระดับ I.Q ระหว่าง 80 – 90 จึงได้ชื่อว่า เป็นพวกเรียนช้าหรือสมองช้า เด็กพวกนี้ไม่อาจมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่น่าพึงพอใจได้ในชั้นเรียนปกติ ผลการเรียนของเด็กพวกนี้จึงมักล่าหลังคนอื่น หรือที่เรียกกันว่าเรียนไม่ทันเพื่อน

3. เด็กฉลาด เด็กที่มีระดับความสามารถสูงแต่กลับมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรเป็นเด็กอีกประเภทหนึ่งที่ควรนำไปใช้สู่โปรแกรมการสอนซ่อมเสริม เด็กพวกนี้โดยปกติมักจะถูกละเลย เพราะครูกคิดว่า เป็นเด็กที่ช่วยตัวเองได้เก่งแล้ว จึงไม่น่าเป็นห่วงทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย

4. เด็กที่ไม่เต็มใจเรียน เด็กบางคนสามารถทำคะแนนได้ดีพอสมควร จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ในเวลาเรียนในชั้นมักจะไม่ค่อยสนใจ เด็กประเภทนี้มักเป็นเด็กที่มี

ปัญหาเนื่องจากขาดแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ของครูของครูที่สอนซ่อมเสริมจะต้องให้ความสนใจเช่นกัน

5. เด็กที่มีประสบการณ์และภูมิหลังจำกัด ได้แก่ เด็กที่มาจากครอบครัวซึ่งยึดมั่นในวัฒนธรรมและความเชื่อบางอย่างที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ รวมถึงเด็กที่มาจากครอบครัวที่ตั้งอยู่ห่างไกลมีปัญหาทางภูมิศาสตร์ เช่น ชาวเขา ชาวเรือ เป็นเหตุให้เด็กขาดโอกาสที่จะแสวงหาประสบการณ์หลาย ๆ อย่างที่เด็กทั่วไปไม่ได้รับรู้และเรียนรู้ ครูที่สอนซ่อมเสริมจึงต้องให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

ประคอง สุทธิสาร (2526 : 196) ได้กล่าวถึงเด็กที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า เด็กคนใดที่ประสบความล้มเหลวทางการเรียน เรียนไม่ดีเท่าที่ควรหรือไม่อาจเรียนได้ดีตามความสามารถที่แท้จริง ซึ่งแบ่งเป็นประเภทได้ดังนี้

1. เด็กเรียนช้า (มี IQ ประมาณ 80 – 90)
2. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เฉพาะอย่าง
3. เด็กฉลาด
4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
5. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม ไม่เต็มใจเรียน ขาดแรงจูงใจ
6. เด็กที่มีภูมิหลังและประสบการณ์จำกัด หรือค้อยทางวัฒนธรรมและภาษา

กล่าวโดยสรุปว่า นักเรียนที่ควรได้รับการสอนซ่อมเสริม ได้แก่ นักเรียนที่มีระดับสติปัญญาปานกลาง นักเรียนที่เรียนช้า นักเรียนที่ไม่เต็มใจเรียน นักเรียนที่มีประสบการณ์และภูมิหลังจำกัด รวมทั้งนักเรียนที่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านภาษา

6. ประเภทของการสอนซ่อมเสริม

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2525 : 26) กล่าวว่า การสอนซ่อมเสริมมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ ดังนั้นการสอนซ่อมเสริมจึงประมวลเอาทั้งการแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนการสอนเพื่อสอนซ่อมเสริม สมรรถภาพของเด็กด้วยเหตุนี้เด็กที่มาเรียนโดยไม่ได้มีปัญหาใด ๆ ก็จะได้รับส่งเสริมให้มีโอกาสพัฒนาความสามารถของเขาด้วย การที่จะดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวจึงจำเป็นต้องแยกประเภทของการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถและลักษณะของเด็กแต่ละคน ประเภทต่าง ๆ ของการสอนที่จัดเข้าลักษณะของการสอนเพื่อซ่อมเสริมนั้น จำแนกได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. การสอนเพื่อแก้ไข (Corrective Instruction) จุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือเด็กให้

สามารถเอาชนะความบกพร่องหรือยกระดับจากปานกลางให้สูงขึ้น การสอนในลักษณะนี้จัดกระทำในชั้นเรียนปกติ ผู้สอนอาจจะเป็นครูประจำชั้น หรือประจำวิชาก็ได้

2. การสอนซ่อม (Remedia Instruction) เป็นบริบทที่แยกจากชั้นเรียนปกติ เป็นการสอนเพื่อเสริมทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ หรือช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องของเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากครู การสอนแบบนี้มักจะทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นรายกลุ่ม

3. การสอนโดยปรับระดับ (Adapted Instruction) เป็นวิธีการสอนสำหรับเด็กที่มี IQ ต่ำกว่า 90 หรือในช่วง 70 – 90 โดยที่ไม่ต้องการทั้งการสอนแก้ไขหรือซ่อมเสริม การสอนลักษณะนี้ ดำเนินไปในชั้นเรียนปกติใช้หลักสูตรร่วมกัน

4. การสอนเร่ง (Accelerated Instruction) การสอนแบบนี้มักใช้กับเด็กฉลาด โดยเฉพาะเด็กฉลาดหรือเด็กที่มีปัญญาสูงแต่ไม่ได้ใช้สติปัญญาเต็มที่ การจัดการศึกษาให้เด็กพวกนี้จึงต้องมีลักษณะพิเศษออกไป เท่าที่ทำอยู่โดยทั่วไปมี 3 วิธี คือ

4.1 การสอนเร่ง อาจทำได้โดยให้เข้าเรียนก่อนเกณฑ์ง่าย ๆ ให้เข้าข้ามชั้น ให้เรียนในชั้นมัธยมศึกษาหรืออุดมศึกษาก่อนวันหรือการสมัครสอบเทียบความรู้ เป็นต้น

4.2 การสอนเสริม ในกรณีที่ไม่ต้องการให้เด็กเรียนเร่งด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ก็จัดให้เรียนเพิ่ม หมายถึง การเพิ่มเติมวิชาเรียน เพิ่มเนื้อหา แต่ละวิชาเข้าไปในหลักสูตรปกติ

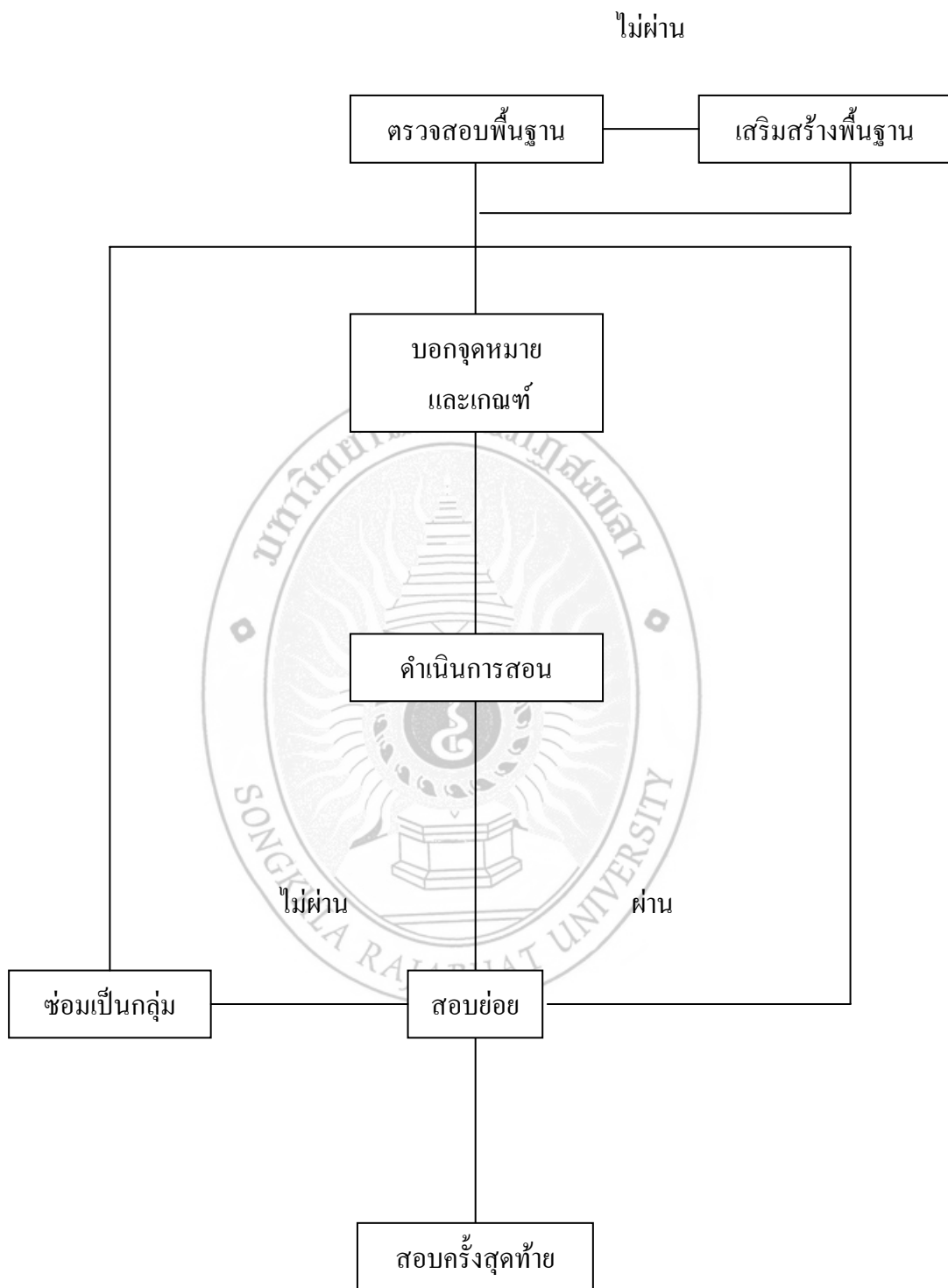
4.3 การจัดชั้นเรียนหรือโรงเรียนพิเศษ มักใช้ในกรณีที่ต้องการคัดเด็กเฉพาะกลุ่มออกไป เพื่อดำเนินการสอนพิเศษ ซึ่งอาจแยกชั้นเรียนหรือแยกโรงเรียนก็ได้

กรมวิชาการ (2535 : 29) ได้แบ่งประเภทของการสอนซ่อมเสริมออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การสอนเสริมสำหรับเด็กที่เรียนช้า เรียนไม่ทันเพื่อน เพื่อให้เรียนทันเพื่อนในระดับเดียวกัน

2. การสอนเสริมสำหรับเด็กฉลาด ให้ได้ใช้ความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่และเป็นไปในแนวทางที่ถูกที่ควรและเป็นประโยชน์

รุจิรี ภูสาระ (2529 : 26) ได้กำหนดรูปแบบขั้นตอนการสอนซ่อมเสริมที่เหมาะสมกับการศึกษาของไทย ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการวิจัยเปรียบเทียบวิธีการสอนเพื่อที่จะให้ได้วิธีสอนที่มีผลสัมฤทธิ์สูงสุดและใช้เวลาน้อยที่สุด โดยกำหนดรูปแบบของขั้นตอนการสอนซ่อมเสริมไว้ดังนี้



แผนภูมิที่ 1 แสดงรูปแบบการสอนซ่อมเสริม
ที่มา : รุจิรี ภู่อาระ 2529 : 25

ดังนั้นสรุปได้ว่า การสอนซ่อมเสริมจะใช้กับเด็กสองประเภทด้วยกันคือ การสอนซ่อมเสริมสำหรับแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนที่มีปัญหาและสอนเสริมสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถเรียนได้เต็มความสามารถของตนเอง ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งหรือเด็กฉลาด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยในประเทศ

ประทุมพร สุภรณ์เจริญ (2520) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การสร้างแบบฝึกการเขียนสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนสวนหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หลังการใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้น คะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด มากกว่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า แบบฝึกที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

ยุพา ขนอมคราม (2520) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านการร้อยกรอง สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาไทยในระดับประถมศึกษาที่มีต่อแบบฝึกที่สร้างขึ้นมา ผลการวิจัยพบว่า ครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันว่า แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ด้านร้อยกรองนี้เป็นแบบฝึกที่นำไปใช้ประกอบการสอนอ่านร้อยกรองในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างเหมาะสมมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม

เพชรวิ ทักษิณ (2523) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระกับแบบฝึกที่ครูเป็นผู้กำกับเนื้อเรื่องให้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนที่นักเรียนเขียนได้อย่างอิสระมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษากว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึก

ประทีป ศิริบงกช (2530) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้จากการสอนเรียงความโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์กับการสอนแบบปกติ ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอมอร พิพัฒน์สุข (2532) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกพัฒนาด้านการเขียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนก่อนและหลังการฝึกของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไล ชินวงษ์ (2526) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสามัคคีรถไฟ จังหวัดนครราชสีมา ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและไม่ใช้แบบฝึก ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกและการเขียนแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยไม่ใช้แบบฝึกการเขียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประภาพรณ เต็งวงศ์ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนแบบสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับการฝึกโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 70 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการเขียนแบบสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิรฐา ชิตประสงค์ (2538) ได้ทำการศึกษาโดยการสร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์มีประสิทธิภาพสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

เบย์ จังโกะ (Bae Jungok 2000) ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาการเขียนผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ เพื่อสร้างแบบฝึกพัฒนาการเขียนจดหมาย และการเขียนเรียงความ (เขียนเรื่อง) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษภาษาเดียว และนักเรียนที่เรียนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลีพร้อมกัน องค์ประกอบที่ใช้ในการประเมินการเขียนจดหมายและการเขียนเรื่องมี 4 อย่างด้วยกันคือ โครงสร้างของประโยค ไวยากรณ์ การสะกดคำ และความยาวของเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนจดหมายและการเขียนเรื่อง

ระหว่างนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษภาษาเดียวกับนักเรียนที่เรียนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลีแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษภาษาเดียวมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนจดหมายและการเขียนเรื่องสูงกว่านักเรียนที่เรียนทั้งภาษาอังกฤษและภาษาเกาหลีไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอเกี่ยวกับการวิจัยไว้ว่า ในการฝึกทักษะการเขียนนั้นจะต้องเน้นการประเมินโดยสม่ำเสมอเพื่อที่จะได้ประเมินพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกมาได้อย่างแท้จริง เพราะพื้นฐานความรู้ของเด็กแต่ละคน

ไม่เหมือนกัน คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการเขียนนั้นจะต้องคำนึงสภาพที่แท้จริงความพร้อม ทักษะ ความสามารถของผู้เรียนด้วย

เดอ์ ครูฟ (De Kruijff 2000) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการกลยุทธ์ในการส่งเสริมความสามารถในการเขียนของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในการที่จะกำหนดหัวข้อเรื่องที่จะเขียน เพราะนักเรียนแต่ละคนมาจากพื้นฐานและสภาพครอบครัวที่แตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมือนกันย่อมส่งผลต่อความสามารถในการเขียน แต่ทักษะการเขียนสามารถพัฒนา ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงได้ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ โดยการกระตุ้นความสนใจ ได้รับความสนใจให้แก่เด็กนักเรียนให้เกิดพฤติกรรม และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ย่อมจะส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนที่ดีขึ้น

ลี ดาปี (Li Dapi 2000) ทำการวิจัยเรื่อง ผลการเขียนเรื่องโดยการวางโครงเรื่องและการสร้างผังความคิดในการเขียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการสอนเขียนโดยการวางโครงเรื่องและการสร้างผังความคิดในการเขียนมีความสามารถในการเขียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยนักเรียนสามารถเขียนได้คล่องขึ้น มีการสอดแทรกประโยคได้มากกว่าการเขียนโดยที่ไม่ได้วางผังความคิดในการเขียน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยไว้ว่า ครูผู้สอนควรจะให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในเทคนิควิธีการในการเขียน การวางโครงเรื่อง และการสร้างคำถาม เพราะการใช้วิธีนี้สามารถตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเขียนได้

อัลเบิร์ตสัน ลูแอน อาร์ (Albertson Luann R 1998) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินพฤติกรรมแสดงออกของนักเรียนที่เกิดขึ้นระหว่างการเขียน ผลการวิจัยพบว่า ในการสอนทักษะการเขียนที่จะทำให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้สูงขึ้น ครูจะต้องมีการวางแผนโดยใช้กลยุทธ์ในการสอน มีการตรวจสอบและให้นักเรียนกำหนดหัวข้อการเขียนด้วยตนเอง จะสามารถส่งผลต่อการวางแผน การสร้างโครงเรื่องและความสามารถในการเขียน การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นจะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กสามารถพัฒนาการเขียนได้ดีขึ้น ครูจะต้องคอยติดตามความคืบหน้าจากการประเมินหลังจากการใช้วิธีการนี้ ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนสามารถวางโครงเรื่อง เขียนเรื่องได้มากขึ้นและสามารถตั้งจุดหมายและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการเขียนของตัวเองได้มากขึ้น

แอนเดอร์สัน แองเจลิน แอน (Anderson Angeline Ann 1998) ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนเรื่องจากสภาพสังคม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เขียนเรื่องโดยการออกไปสัมผัสกับสภาพสังคม เรื่องราวใกล้เคียงตัวกับนักเรียนที่เขียนเรื่องโดยให้นักเรียนอยู่ในชั้นเรียน มีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเรื่องแตกต่างกัน นักเรียนที่เขียนเรื่องโดยการออกไปสัมผัสกับสภาพสังคม เรื่องราวใกล้เคียง มีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่เขียนเรื่องโดยให้นักเรียนอยู่ในชั้นเรียน

โดโนเวน คารอล แอน (Donovan Carol Ann 1997) ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องความรู้พื้นฐานในการเขียนเรื่อง ผลการวิจัยพบว่า การที่เด็กจะมีทักษะในการเขียนได้นั้นจะต้องมาจากพื้นฐานความรู้เดิมหรือการได้รับการกระตุ้นให้เกิดความสนใจที่จะเขียน อย่างไรก็ตามเด็กที่มีวุฒิภาวะที่สูงขึ้นจะเขียนได้ซับซ้อนและละเอียดมากขึ้น การพัฒนาการเขียนอาจเริ่มต้นด้วยการเขียนป้ายฉลาก ต่อจากนั้นก็เป็นการเขียนอธิบายลักษณะเฉพาะ ในที่สุดก็จะสามารถพัฒนาไปสู่การเขียนที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ เรื่องที่นำมาสอนเขียนควรมีความหลากหลายด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่นำมากล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แบบฝึกทักษะสามารถนำมาพัฒนาทักษะทางภาษาได้ทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนและการนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะ ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างแบบฝึกทักษะด้านการเขียนเพื่อใช้ในการสอนซ่อมเสริม วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะด้านการเขียนของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

